

Bor

Kraj: Plzeňský

Správní obvod: Tachov

Nadmořská výška: 472 m n. m.

Počet obyvatel: 3 650

Adresa URL: www.mubor.cz

Okres: Tachov

GPS souřadnice: 49.711595N, 12.775163E

První pís. zmínka: 1263 (761 let)

PSČ: 348 02

Okolí a příroda Bor

Město Bor, ke kterému patří osady Muckov, Vysočany, Lužná, Doly, Ostrov, Nová Hospoda, Bezděkov, Damnov, Kurojedy, Málkovice, Holostřevy, Kosov, Borovany, Boječnice a Nový Dvůr, charakterizují i ráz krajiny tohoto území. Bor náleží do území tachovské brázdy s plochouparovinou, s nadmořskou výškou 480 - 510 m n.m., s poměrně drsným podnebím. Lesnatost je relativně velká, lesy jsou převážně borové. Většinu půdy zabírá orná půd.sou tu hodně zastoupeny rybníky v počtu čtrnácti různých velikých.

Vodní toky jsou zastoupeny hlavně Výrovským potokem, který protéká městem kolem zámku a vlévá se do Úhlavky a po soutoku s ní se u Kladrub vlévá do řeky Mže.

Nelesní zeleň je zastoupena polními remízky, porosty stromů, které lemují silnice, dále jsou to zbytky alejí v polích a v neposlední řadě se na nelesní zeleni podílí rozptýlené stromy v obcích a významnou plochou zeleně je také zámecký a městský park.

Do kategorie památných alejí je zařazena alej jírovců u vesnice Muckov, alej dubů na okraji města podél silnice do Stráže, končící u hráze rybníka Obora, blízko Nového Dvora. Památným stromem je také Jírovec rostoucí za hřbitovní zdí na městském hřbitově.

Zajímavým útvarem na jižním okraji města je přírodně krajinný park rozkládající se na ploše necelých 40 ha. Park je tvořen skupinami i rozsáhlejšími porosty starých stromů, oddělených loučkami. V parku jsou i dva malé rybníky spojené potůčky.

Nedílnou součástí přírody okolí města Boru jsou živočichové, kterým je z hlediska ochrany přírody věnována určitá ochrana. Z kriticky ohrožených druhů plazů se jedná o Zmiji obecnou (*Vipera berus*), která se vyskytuje na jižních svazích původních luk, nehojně na celém území.

Zástupcem kriticky ohrožených ptáků je Břehouš černoocasý (*Limosa limosa*), kterého můžeme vzácně zastihnout při jarním průtahu na rybnících v okolí města. Rovněž vzácně při průtahu lze v rákosových porostech rybníků zaslechnout hlas Bukače velkého (*Botaurus stellaris*), výjimečně byli pozorováni Jeřábi popelaví (*Grus grus*), vzácně se zatoulá i Koliha velká (*Numenius arguata*). Dalším kriticky ohroženým druhem, který na Borsku pravidelně od roku 2000 hnízdí je Luňák červený (*Milvus milvus*), vzácnější je jeho blízký příbuzný druh Luňák hnědý (*Milvus migrans*).

Brzy z jara je možno na hladinách rybníků pozorovat severské druhy kachen a potápek, které se zastaví jen krátce. K nim patří Morčák velký (*Mergus menganser*), vzácným dravcem je Morlovec říční (*Pandion haliaetus*), který je zajímavým lovcem ryb, velmi krásně vybarvená je kachna s krátkým ocáskem - Ostralka štíhlá (*Anas acuta*), výborným letcem nad vodní hladinou je Rybák černý (*Chlidonias niger*).

Další skupinou jsou silně ohrožení živočichové, u nichž je jako u kriticky ohrožených druhů chráněno i prostředí, ve kterém žijí. K těmto druhům řadíme z obojživelníků Čolka horského (*Triturus*

alpestris), žijícího v mělkých vodách tůní a malých rybníčků, hojnějším druhem je blízký příbuzný Čolek obecný (*Triturus vulgaris*), na některých lokalitách se vyskytuje i naše nejhezčí žába, kterou je Rosnička zelená (*Hyla arborea*).

U plazů je to nehojně se vyskytující Ještěrka obecná (*Lacerta agilis*) a Slepýš křehký (*Anguis fragilis*), kteří žijí na slunných stráních, slepýši u okrajů lesů.

Z mnoha druhů silně ohrožených ptáků se na jarním i na podzimním tahu objevuje Bekasina otavní (*Galinago galinago*), dále velmi pěkně vybarvený pěvec Bělořit šedý (*Oenathe oenathe*), v době hnízdění můžeme zastihnout u rybníků Čápa černého (*Ciconia nigra*), který hnízdí vzácně na území Českého lesa. Z jara se do okolí města vzácně zatoulává Dudek Chocholatý (*Upupa epops*), na rybnících je možno na jaře vidět potápivou kachnu Hohola severního (*Bucephala clangula*). Hezky do žluta vybarvený pěvec, který se objevuje na jaře blízko rybníků, nebo na vlhkých loukách je Konipas luční (*Motacilla flava*), z dravců můžeme celoročně vzácně pozorovat jednoho z nejmenších dravců, kterým je Krahujec obecný (*Accipiter nisus*), lovcí hlavně drobné ptáky.

V teplých letních dnech se z obilných polí a luk ozývá hlas "pět peněz", který je charakteristický pro Křepelku polní (*Coturnix coturnix*). Na rybnících se při jarním průtahu objevuje pestře vybarvená kachna, která se jmenuje Lžičák pestrý (*Anas clypeata*), na okrajích lesních pasek vzácně hnízdí Moták pilich (*Circus cyaneus*). V letních měsících můžeme zaslechnout z rákosových porostů zpěv Rákosníka velkého (*Acrocephalus arundinaceus*). Vzácným a pestře vybarveným pěvcem, který hnízdí na rybnících, je Slavík modráček středoevropský (*Luscinia svecia cyanecula*). Někdy se na podzimním případně i na jarním tahu objeví na rybnících Volavka bílá (*Egretta alba*). Pěkným flétnovitým hlasem se ozývá poměrně velký pěvec Žluva hajní (*Oriolus oriolus*), která je obyvatelem parků a starých alejí.

Dalším druhem ptáků silně ohrožených je Čáp bílý (*Ciconia ciconia*), který hnízdí na dvou mástech přímo v Boru. Hnízdo, které je umístěno na zámku, patří k nejdéle obsazeným na území celého státu, na pekárně u vlakového nádraží hnízdí čápi krátkou dobu.

Poměrně velkým černě zbarveným ptákem, který loví ryby na rybnících, je hojně v poslední době vyskytující se v okolí Boru na rybnících, je Kormorán velký (*Phalacrocorax carbo*).

Mimo tyto vyjmenované druhy živočichů se v okolí Boru nebo přímo ve městě vyskytuje ještě řada dalších neméně zajímavých živočichů. Na rybnících hnízdí nejmenší z potápek - Potápka malá (*Podiceps rufocollis*), velmi hezká je další potápka a to Potápka roháč (*Podiceps cristatus*), v rákosových porostech od roku 1999 hnízdí Volavka popelavá (*Adrea cinerea*), jejíž kolonie je dnes počítána jako jedna z největších v ČR.

Poměrně hojně hnízdícím ptákem na rybnících je jeden z největších ptáků, kterým je Labuť velká (*Cygnus olor*), vzácně se na rybníky zatoulá i některá z divokých hus, jako je Husa velká (*Anser anser*), nebo Husa polní (*Anser fabalis*), dále jsou to druhy kachen významné i z hlediska lovu pro myslivce, kterými je u nás se nejhojněji vyskytující se Kachna divoká (*Anas platyrhynchos*), která zde i úspěšně hnízdí.

Vzácnější je Kopřivka obecná (*Anas strepera*), Čírka obecná (*Anas crecca*), vzácně protahuje Ostralka štíhlá (*Anas acuta*), dalším hnízdícím druhem je Polák Velký (*Aythya ferina*), nebo Polák chocholačka (*Aythya fuligula*).

Jediným dravcem, který hnízdí v rákosových porostech již od roku 1979, je Moták pochop (*Circus aeruginosus*), v počtu 4 - 6 párů, kde počet vyvedených mláďat přesáhl do dnešní doby počet 200 mláďat. Vzácným dravcem lovcím myši v okolí města a i přímo ve městě je Poštolka obecná (*Falco*

tinnunculus), nejhojnějším chřástalem, žijícím na rybnících, je Lyska černá (*Fulica atra*), která zde i hnízdí. Na jaře se na vlhkých loukách vyskatuje nejhojnější z bahňáků, kterým je Čejka chocholátá (*Vanellus vanellus*), dále jsou to některé druhy Vodoušů, z nichž se nejhojněji vyskytuje na průtahu Pisík obecný (*Actitis hypoleucos*). Na rybnících se vyskytuje také Racek chechtavý (*Larus ridibundus*), který zde v určitém období hnízdil.

Velmi vzácným ptákem je Kukačka obecná (*Cuculus canorus*), naší největší sovou, která hnízdí v okolí Boru ve Výr velký (*Bubo bubo*), ze strakapoudů se v okolních lesích vyskytuje vzácně Datel černý (*Dryocopus martius*), nejznámějším je však Strakapoud velký (*Picoides major*).

Velkou skupinu ptáků tvoří pěvci, kteří svým zpěvem zpřijemňují naši přírodu, je jeden z nejznámějších ptáků, kterého znají mnozí z nás a tím je Skřivan polní (*Alandia arvensis*), rovněž velmi známá Vlaštovka obecná (*Hirundo rustica*), nebo Jiříčka obecná (*Delichon urbica*). V lesích hojně zpívá Linduška lesní (*Anthus trivialis*), poměrně hojně se vyskytující Konipas, z nichž nejběžnější je Konipas bílý (*Motacilla alba*), dále je to Konipas horský (*Motacilla cinerea*).

V blízkosti vodních toků a na vlhkých místech se vyskytuje jeden z nejmenších pěvců, kterým je Střízlík obecný (*Troglodytes troglodytes*), jen o něco hojněji se vyskytuje Červenka obecná (*Erithacus rubecula*), velmi vzácně v okolí města hnízdí i náš nejlepší z pěvců, kterým je Slavík obecný (*Luscinia megarhynchos*), ptákem vyskytujícím se v okolí vod a na zanedbaných loučkách je Bramborníček hnědý (*Saxicola rubetra*).

Běžným druhem hnízdícím v blízkosti lidských sídel je Kos Černý (*Turdus merula*), blízkým příbuzným kosa je Drozd kvíčala (*Turdus pilaris*). Ze všech druhů cvrčilek se nejvíce v okolí města vyskytuje Cvrčilka zelená (*Locustella naevia*), obyvatelem rákosových porostů s krásně vystaveným hnízdem je nejhojnější z rákosníčků a tím je Rákosník obecný (*Acrocephalus scirpaceus*).

Z pěnic se nejčastěji vyskytuje Pěnice pokřovní (*Sylvia curruca*), hezkým zpěvem se ozývá jak z parků, tak i v lese nejhojnější z budníčků, který se jmenuje Budníček menší (*Phylloscopus collybita*), velmi známým pěvcem jsou sýkory, kde nejhojnějším druhem je Sýkora koňadra (*Parus major*), Sýkora modřinka (*Parus caeruleus*) a vzácně se vyskytující na průtahu nebo v zimě, je krásný Mlynařík dlouhoocasý (*Aegithalos caudatus*). Velmi pěkné hnízdo splétá na stromech vzácný Moudivláček lužní (*Remiz pendulinus*). Obyvatelem parků a lesů je Brhlík lesní (*Sitta europaea*). Nehojně se vyskytuje i Ťuhák šedý (*Lanius excubitor*) a jeho příbuzný Ťuhák obecný (*Lanius collurio*). Hojným obyvatelem lesů je Sojka obecná (*Garulus glandaris*) a Straka obecná (*Pica pica*). Největším pěvcem z havranovitých ptáků je poměrně nehojně se vyskytující Krkavec velký (*Corvus corax*).

Hojně se vyskytuje v blízkosti lidských sídel Špaček obecný (*Sturnus vulgaris*), nejhojnějším pěvcem však bez pochyb je Pěnkava obecná (*Fringilla coelebs*), na bodlácích se objevuje Stehlík obecný (*Carduelis carduelis*), ze strnadů je to Strnad obecný (*Emberiza citrinella*) a jeho příbuzný, žijící v rákosí blízko rybníků, a tím je Strnad rákosní (*Emberiza schoeniclus*).

Pokud byste chtěli přispět k ochraně přírody a víte o zajímavém druhu živočicha, můžete se obrátit na pracovníky městského úřadu v Boru nebo na Stráž ochrany přírody, kterou v Boru zabezpečuje p. Karel Machač.

Pro všechny, kteří se chtějí dovědět něco o přírodě v okolí Boru, se koná již několik let na jaře a bude se konat i letos Vítání ptačího zpěvu a na podzim Evropský festival ptactva.

